

คำพวน บุญทวี

นักเขียน บ. รางวัลสิทธิ์ ๑ คนแรกของไทย

๓
เกร็ด
ประวัติศาสตร์
อีสาน
พิชิต
พญ

คำพจน์ บุญทวี
นักเขียนปราชญ์รางวัลซีไรต์ปี คนแรกของไทย

สารคดี

เกร็ดประวัติศาสตร์อีสาน

ผีบ้า ผีบุญ

สำนักพิมพ์ไผ่เขียน

สารคดี

เกร็ดประวัติศาสตร์อีสาน : ผีบ้า ผีบุญ

โดย คำพูน บุญทวี

ISBN 974-86391-4-2

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : มิถุนายน ๒๕๔๑

สงวนลิขสิทธิ์

บรรณาธิการ

ลันนา เจริญสิทธิชัย

ออกแบบปก : ศักดา วิมลจันทร์

พิมพ์ : บริษัท เยลโล่การพิมพ์ (๑๙๘๘) จำกัด

โทร. 465 3473, 4659149

จัดจำหน่าย : บริษัท สามัคคีสาร(ดอกหญ้า) จำกัด(มหาชน)

71/12-19 ถ.เทศบาลสาย 2 ธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทร. 466 0519

สำนักพิมพ์ ไปยเขียน

117/ 275 ซอย 9/5 บ้านบัวทอง อ. บางบัวทอง จ. นนทบุรี 11110

โทร. 594 5386

ราคา 40 บาท

คำนำ

ผีบ้าผีบุญ คือคนธรรมดาสามัญแต่อดอุตริเป็นผู้วิเศษ มีอิทธิฤทธิ์ต่างๆ นานา ประวัติศาสตร์ไทยกล่าวไว้ว่ามีผีบ้าผีบุญ เกิดขึ้นทางภาคอีสานหลายคน แต่ถูกทางการบ้านเมืองปราบปรามราบคาบทุกคน

ชาวบ้านอีสานเรียกว่า "ผีบ้าผีบุญ" บ้างก็เรียกว่า "ท่านพญาผ้าขาว" หรือเรียก "ผู้มีบุญ" ผู้วิเศษเหล่านี้ โคนหัวนุ่งขาวท่มขาวถือศีลกินเพล

เรื่องผีบ้าผีบุญในเล่มนี้เป็นเรื่องของผีบุญ คนสุดท้ายชื่อว่า "นายมัน" เกิดขึ้นในปลายปี พ.ศ.๒๔๔๓ ในท้องที่ มณฑลอุบลฯ

ผมเคยเขียนเป็นนิยายแต่ไม่สำเร็จ เคยเสนอนักทำภาพยนตร์ ได้รับคำตอบว่า ต้องลงทุนสูงและเนื้อเรื่องส่วนมากเป็นแนว ขบขันหรรษา ทำแล้วอาจขาดทุน นายทุนอาจหน้าบูด

แต่ผมยังคิดเสียดายอยู่ เพื่อลบรอยความเสียดาย จึงเขียนในรูปเล่าสู่กันฟัง รวมเป็นเล่มขึ้น เพื่อลูกหลานไทยอีสานรุ่นหลังจะได้รู้บ้างว่า แผ่นดินอันเคยแห้งแล้งของเขาแห่งนี้ เคยมีการรบราฆ่าฟันกัน เพราะคำเล่าลืออันพิลึกกึกกือแท้ๆ

เรื่องนี้ผมสอบถามจากผู้เฒ่าผู้แก่ ที่เคยอยู่ในเหตุการณ์เมื่อ ๕ ปีก่อนและค้นคว้าจากหนังสือมาประมวลกันเข้าให้อ่านเพลินๆ หากมีประโยชน์แก่นักเรียนนักศึกษาและประชาชน ผมขออุทิศความดีของหนังสือเล่มนี้ให้แก่ดวงวิญญาณวีรชนและเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ผู้มีส่วนปราบผีบ้าผีบุญ ครั้งนี้ด้วยความคารวะ

คำนำสำนักพิมพ์

เรื่องผีบ้าผีบุญ เล่มนี้ คุณคำพูน บุญทวี เขียนไว้หลายปีแล้ว
อ่านดูแล้วเห็นว่าน่าเป็นประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษาประวัติ-
ศาสตร์ จึงรวบรวมเป็นเล่มไว้เพื่ออ่านเพลิดเพลินเพิ่มความรู้รอบตัว
ดังคำกล่าวที่ว่า "การอ่านหนังสือมากที่มีคุณค่าทำให้คนนั้นมี
คุณภาพ" ค่ะ

น.ส.ลันนา เจริญสิทธิชัย
ผู้จัดการสำนักพิมพ์ไพบีชัย
มิถุนายน ๒๕๓๙

เกร็ดประวัติศาสตร์อีสาน

เรื่อง ผีบ้าผีบุญ

เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๔๔๓ สมัยประเทศไทยยังมีชื่อว่า ประเทศสยามครั้งกระโน้น เจ้าเมืองจำปาศักดิ์มีใบบอกทูล “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์” ผู้ทรงเป็น เจ้าเมืองอุบลว่า มีคนลาวคนหนึ่งชื่อนายมัน ตั้งตนเป็นผู้วิเศษ กำลังรวมพลเพื่อข้ามแม่น้ำโขงจะมาตีเอาเมืองอุบลในเร็ววันนี้

ในใบบอกหรือรายงานกล่าวว่า นายมันคนนี้โกนหัวโล้น เหมือนพระภิกษุ แต่นุ่งขาวห่มขาวถือศีลกินเพล ประชาชนคน ผังลาวเล่าลือกันว่า มีอิทธิฤทธิ์ยิ่งกว่าผีบ้าผีบุญคนก่อนๆ เช่น ล่องหนหายตัวได้ และมีวาจาศักดิ์สิทธิ์นัก

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ ทรงทราบเช่นนั้น จึงสั่งเจ้าหน้าที่ บ้านเมืองออกสืบสวนอย่างเร่งด่วน ถ้าเป็นจริงดังว่า ก็ให้กลับใจ

กลับไปยังฝั่งเมืองลาวโดยเร็ว และให้เจ้าหน้าที่ป่าวประกาศแก่ประชาชนพลเมืองให้รู้ว่า ผีบ้าผีบุญหรือผู้วิเศษคนนี้ คือคนธรรมดาฉันแหละ

แต่ถนนหนทางไปมาหาสู่กันดารยิ่งนัก กว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมืองจะสืบรู้ นายมันก็ยกพลพรรคข้ามแม่น้ำโขงมาเสียแล้ว นายมันได้ตั้งค่ายอยู่ที่หมู่บ้านนาโพธิ์ ตำบลหนามแท่ง อำเภอบ้านด่าน (เป็นอำเภอโขงเจียมทุกวันนี้) มีชาวบ้านหลงเชื่อศรัทธาเลื่อมใส ไปเป็นสมัครพรรคพวกทุกวัน มีการสร้างป้อมค่ายคูและหอรบอย่างแข็งแรง มีทหารยามรักษาการณ์ถือหอกดาบแหลนทล่าว และปืนผาหน้าไม้อยู่รอบค่ายอย่างตระหงางองอาจ

มีธงรูปหางนกแซงแซวหลากสีปักอยู่รอบค่าย ปลิวไสวน่าเลื่อมใสแก่ผู้พบเห็นยิ่งนัก

แล้วข่าวผู้มีบุญกำลังเสด็จมาจากสรวงสวรรค์ชั้นฟ้า เพื่อโปรดชาวอีสานก็กระพือพัดไปทั่วมณฑลอีสานอย่างรวดเร็ว บ้างก็ว่าท่านผู้มีบุญหรือผู้วิเศษองค์นี้ มีฤทธานุภาพยิ่งนัก ชี้มือใส่อะไรก็จะเป็นสิ่งนั้นตามใจชอบ เช่นชี้มือใส่คนๆหนึ่งพร้อมพูดว่า "ตาบอด" คนนั้นก็ตาบอดทันที แต่ท่านจะทำกับคนที่ เป็นศัตรูกับท่านเท่านั้น

บ้างลือกันไปทั่วทิศว่า ผู้มีบุญองค์นี้ชื่อว่า "ท้าวธรรมิก-
ราช" จะเสด็จลงมาบำบัดทุกข์ชาวอีสาน ภายในเดือนพฤษภาคม
ข้างหน้า ต่อไปนี้คนทางมณฑลอีสานจะไม่อดอยากปากแห้งแล้ว

ไม่ต้องชุดหวักลอยมานั่งกินต่างข้าวยามแล้งจัด และไม่ต้องรอคอยคนเมืองบางกอก ของรัฐบาลสยามประเทศมาช่วยเหลืออีกต่อไป

ที่ข่าวกระพือพัดไปรวดเร็วเช่นนี้ เพราะคนไทยอีสาน ประสพภัยธรรมชาติและอดอยากปากแห้งมานานักต่อนัก บางปีแล้งติดต่อกัน ๒ ปี แล้วยังมีโรคระบาดคุกคามผู้คนและวัวควายแทบไม่มีควายไถนา

ข่าวตั้งว่ากระพือพัดไปได้ ๑๐ กว่าวัน แล้วข่าวลือสำคัญอันตื่นเต้นก็ตามไปอีก ข่าวที่ว่านี้มีว่า มีผู้พบลายแทงเขียนภาษาขอมใส่หนังสือโบราณไว้ในถ้ำแห่งหนึ่ง ข้อความมีว่า ในเดือน ๖ อย่างเข้าปีฉลู ๒ เดือนข้างหน้า จะมีผู้มีบุญจุติลงมา จากสรวงสวรรค์โปรดคนตกทุกข์ได้ยาก ผู้ใดอยากได้เงินได้ทอง ให้ไปหาหินแท้ (หินกรวด) ในถ้ำศักดิ์สิทธิ์มาใส่โหลบูชาทุกเช้าค่ำ เมื่อผู้มีบุญเสด็จลงมาท่านจะดลบันดาลให้หินกลายเป็นเงินเป็นทอง

เล่าลือกันต่อมาอีกว่า ใครรู้ตัวว่าฆ่าสัตว์ตัดชีวิตทำบาปไว้มาก ให้สวดมนต์ภาวนาทุกเช้าค่ำ และให้โปรดน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์จากพระสงฆ์องค์เจ้าก่อนเดือน ๖ จะมาถึง ไม่งั้นแล้วผู้มีบุญจะไม่ช่วยเหลือ

ลือกันอีกว่า ข้อความตอนท้ายของลายแทงน่ากลัวยิ่งนัก คือใครมีช้าง ม้า วัว ควาย ตัวใหญ่ๆ ให้ฆ่ากินเสียให้หมด ใครปลูกผักแพงแต่งร้านไว้ ก็จงตัดเครือทิ้งโดยเร็ว ไม่งั้นนั้นช้าง

ค้ายทหารโบราณ ปลุกแบบง่ายๆ มีธงทางนกแซงแซวปักบนค้าย
และทหารประจำช่อง (ทหารชาวบ้านที่เชื่อถือ นับถือผีบ้านผีบุญ
ไม่ใช่ทหารรัฐบาล)

ม้า วัว ควาย พักแพงแต่งร้าน จะกลายเป็นยักษ์มารเที่ยวกินผู้คน
ร้ายยิ่งกว่านี้ลายแทงบรรทัดสุดท้ายกล่าวไว้ว่า สาวใด
ยังเป็นโสดจงหาผัวก่อนเดือน ๖ จะมาถึง ไม่เช่นนั้นท้าวธรรมิก-
ราชจะสาปให้เป็นคนง่อยเปลี้ยเสียขา สาปให้หูหนวกตาเรื่อเป็นใบ้
เหล่านี้แหละ

ชาวบ้านที่เชื่อคำลือลายแทงมากที่สุดได้แก่ เมืองร้อยเอ็ด
เมืองยโสธร และเมืองอุบล ทั้ง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ออกตีฆ้องร้องป่าวว่า
ข่าวเหล่านี้เป็นคำหลอกลวงทั้งนั้น มันเป็นกลลวงของนายมัน
เพื่อตัดกำลังคนและเสบียงอาหาร ในการระดมพลไปขัดขวาง
กองทัพนายมัน แล้วต่อจากนั้น นายมันจะขอกำลังจากฝั่งลาว
มาสมทบตีเอามณฑลอีสานไปอยู่ในขอบเขตสยามขออย่าหลง
เชื่อคำโฆษณาของพวกผีบ้าผีบุญเหล่านี้เลย

แต่ก็ยังมีคนเชื่ออย่างแน่นหนา ม้าวัวควายกินเป็นอาหาร
ไม่เหลือลือ ไม่คิดเลยว่าอีก ๒-๓ เดือนข้างหน้าจะเอาควายที่
ไทรโยคมา บางคร้วเรือนไม่เชื่อคำลือ ก็นำวัวควายไปซุกซ่อนไว้
ในป่าดงดิบ แต่ก็ยังมีพวกที่เชื่อติดตามไปฆ่าฟัน จนเกิดการฆ่า
ฟันกันน่าเวทนายิ่งนัก

และก็ในวัดวาอารามและวัดร้าง มีเสียงสวดมนต์อยู่ยังมี
บ้างก็ให้พระสงฆ์องค์เจ้า รดน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์อยู่จำละหวั่น
เรือนใดมีวัวเทียมเกวียน ก็รอนแรมไปบรรทุกหินแร่ ในถ้าที่ลือ
กันว่าศักดิ์สิทธิ์หรือมีผีสิงอยู่ ใครไม่มีเกวียนก็ใช้ตะกร้ากระบุงไป
หาบคอนมาจำละหวั่น แล้วจัดแจงเอาใส่ไธไว้บนเรือน จุดธูป

ຂໍໂທດຫຼາຍໆ

ປຶ້ມຫົວດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳ
ມາເຜີຍແຜ່ໄດ້ ເນື່ອງຈາກຍັງບໍ່
ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ເຜີຍແຜ່
ໄດ້ຢ່າງເປັນທາງການເທື່ອ...

ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ